

El verí del teatre

Rodolf Sirera

El verí del teatre

MARQUÈS: Us he dit abans que aquesta obra no era, de cap manera, una obra semblant a les que satisfan els gustos... decadents... de la nostra època. Jo... (*dubtant*) jo me l'he llegida sovint... en la solitud de la meua cambra... Me l'he llegida en alta veu, fins i tot, però amb això no és suficient. Em cal sentir-la, des de fora... sorgint dels vostres llavis... encarnant-se en la vostra persona... (*El MARQUÈS descorre les cortines de la gran arcada que fa xamfrà en el fòrum, i hi queda al descobert una espècie d'absis, amb estretes finestres enreixades, i sense cap porta. Els murs són de pedra, sense treballar. Sembla el decorat «teatral» d'una presó de l'edat mitjana. Al centre d'aquest espai, i com a únic element de mobiliari, un gran seient amb respall i braços, també de pedra, que recorda un tron reial.*) Mireu... Us he preparat l'escenari adient...

GABRIEL: Però jo... jo no puc... Jo no puc interpretar per a vós així... sense conèixer l'obra... sense assajar-la... Hauria de llegir-me-la abans, hauria de tractar de comprendre-hi l'acció i els personatges... (*Com que el MARQUÈS no li respon, perquè està encenent els llums de l'escenari, GABRIEL, cada cop més incòmode, s'apropa al prosceni del petit teatre.*) Expliqueu-me, com a mínim, de què tracta... el tema, la situació, l'argument... alguna cosa...

MARQUÈS: (*sense abandonar el seu treball*): Penseu, realment, que això té tanta importància...? (*Aturant-se, i girant, fins quedar enfrontat amb GABRIEL. Suavitzant la veu.*) Oh, està bé... És una adaptació lliure de la vida de Sòcrates, segons l'apologia de Xenofont. Però, no sé com dir-vos-ho, la història en si mateixa no m'interessa massa... Podria haver escrit l'obra sobre un altre personatge, o una altra situació, si així se m'hagués acudit...

GABRIEL: Però Sòcrates...

MARQUÈS (*baixant de l'escenari*): Sòcrates és un pretext, amic Gabriel. Vertaderament no es tracta de la seua vida... sinó de la seua mort. El procés de la seua mort (*insistent-hi*), això és el que hi he volgut considerar.

GABRIEL (*una mica escèptic*): La seua mort? Llavors, la psicologia... Els fets històrics, que tots nosaltres coneixem...

MARQUÈS (*satisfet*): Vós ho heu dit: que tots nosaltres coneixem. Doncs, si els coneixem, és molt millor deixar-los de costat. (*Somriu.*) Per altra banda, la psicologia... bah! això són entelèquies filosòfiques... No... L'única cosa que no sabem de Sòcrates –ni de molts altres personatges– és, justament, la seua mort. No pas el fet que van morir, és clar... ni tampoc la manera –la manera i no la causa, enteneu?–, la manera en què van morir... És la seua mort... el procés de la seua mort, torne a repetir-ho... Morir amb ells... No veure'ls com es moren, sinó sentir amb ells la seua mort... la nostra pròpia mort...

GABRIEL (*impressionat*): Sentir, un altre cop...

MARQUÈS: Sí, sentir! Sentir, Gabriel! Sentir sense retòriques... Participar d'alguna forma en les seues angoixes; constatar en la nostra carn, percebre en la intel·ligència, a cada pas, a cada nova etapa, l'avanç inexorable de l'ensorrament...

GABRIEL: Acompanyar el condemnat fins al patíbul, no és això?

MARQUÈS (*ràpid*): Però no únicament això... Si poguérem, per alguna espècie d'encantament mimètic, penetrar en la seua interioritat, i viure-la, sense deixar de ser ensems nosaltres mateixos... llavors, quin plaer més sublim, quin plaer del coneixement, i com aquest plaer es comunicaria i s'estendria per tots els racons i les fibres més allunyades del nostre pobre cos! Quin plaer, amic Gabriel, en una època de racionalisme i d'ensopiment com és ara la nostra! (*Riu.*) Però, ja heu vist... No deixe de parlar... Ah, les paraules em perdran... (*Mira novament el seu rellotge.*) Gaudisc abans d'hora d'unes emocions que, pel moment, no he arribat ni tan sols a provocar en vós... (*Pausa. Amb indiferència aparent.*) Encara no m'heu dit si accepteu el meu joc...

GABRIEL (*acabant per resignar-se a les extravagàncies de l'altre, una mica cansat*): No us arribe a entendre, senyor, però si això us ha de fer feliç, estic disposat a representar per a vós el fragment de la vostra obra que m'encomaneu. Digueu-me, doncs, el que voleu que faça. (*Mentre puja a l'escenari.*) Us advertisc, tanmateix, que, sense cap mena de preparació, no em serà possible aconseguir el primer cop uns resultats massa reeixits, però, com que vós hi insistiu...

MARQUÈS: Oh, sí, insistisc, Gabriel... Insistisc... (*Pujant apressadament ell també a l'escenari, i mirant-ho tot amb la màxima atenció.*) Espereu... (*Satisfet, en acabar el seu examen.*) Sí... sí, està tot bé... (*Baixa de l'escenari, agafa el llibre, l'obri per la pàgina corresponent, i apropant-se al prosceni, li'l dóna a GABRIEL.*) M'interessa particularment aquesta escena...

GABRIEL (*des de l'escenari, després de mirar-se ràpidament la pàgina del llibre*): La mort...

MARQUÈS: Exactament.